

Oponentský posudek na práci mgr. Piotra Marka Kowalského Eschatologické motivy ve filosofii K. Jasperse

Předkládaná práce je zajímavá jak svým tématem, tak i vlastním zpracováním. Předběžně je možno konstatovat, že se autorovi celkem podařilo podat poměrně podrobný přehled toho, jak se vyvíjely názory významného německého myslitele Karla Jasperse, a to především v kontextu s tím, jak vlastně svým dílem přispěl k filosofickým i teologickým snahám o řešení otázek eschatologie, tedy k tomu, jak může člověk přistupovat ve vyústění svého života. Tento cíl je srozumitelně podán hned v úvodu, kde autor upozorňuje na osobní zainteresovanost na zkoumání dané problematiky.

Další část je věnována Jaspersovým životním osudům a v návaznosti na to i vysvětlování klíčových problémů jeho filosofického učení. Přitom se autor zaměřuje na zkoumání toho, co je spojuje s eschatologií v jeho díle se zřetelně objevující. V těchto částech se projevuje autorova schopnost výkladu Jaspersova textu, ale také schopnost formulovat své vlastní závěry. Prokazuje zde schopnost samostatného filosofického uvažování, tyto části považuji za velice zajímavé a podnětné. Několik drobnějších výhrad bych měl k autorovým konstatováním. Na s. 26 je uveden známý výrok Rousseauův o svobodě, ale, ten se spíše týká práva člověka na svobodu a rozporu tohoto práva s konkrétním postavením lidské většiny, jinak ovšem pojetí svobody u Jasperse je autorem předložené práce pojato dobře. Z hlediska určení Jaspersova myšlení mám připomínku ke s. 18, kde je uvedeno, že v Jaspersově pojetí je svět pojat jako idea, ale na s. 65 z textu vyplývá, že svět není jen ideou, zde vzniká určitý rozpor, který je ostatně obsažen i v Jaspersově interpretaci samé, což autor do jisté míry mimo své záměry i prezentuje. Pozastavuji se i u citace na s. 99 týkající se Blocha, otázkou je, jak Bloch chápal náboženství ve vztahu k naději, rozhodně je neztotožnil. Ve svém hlavním díle Princip naděje hledá naději i v koncepcích nenáboženských. Ostatně bližší pohled na Blochovo učení o naději v kontextu s řešením problematiky eschatologie by bylo zajímavým rozšířením celé práce, ale to beru jen jako námět a možný podnět pro další autorovo zaměření. Následující kapitoly jsou věnovány zkoumání spojitostí Jaspersova učení s jinými mysliteli. Zde bych chtěl vyzdvihnout část věnovanou Heideggerovi, kde se projevuje autorova schopnost pronikavé filosofické analýzy a současně i dovednost při spojení pohledu tohoto myslitele s názory Jaspersovými. Za méně zdařilé považuji části věnované Kierkegaardovi, v závěru pak Lévinasovi. V nich se propojenost vztahu Jasperse jak ke Kierkegaardovi, tak vztahu Lévinase k Jaspersovi poněkud vytrácí. Zde pak je na místě podotknout, že autorův postup je založen převážně na popisu učení myslitelů jednotlivých myslitelů. Totéž pak platí pro kapitolu věnovanou Jaspersovu pojetí výchovy. V ní se jedná spíše o popis problematiky Jaspersem v oblasti výchovy řešené. Tady se také nabízela i hlubší analýza propojenosti výchovy a problematiky eschatologie. Výchova se ostatně jakoby ztrácí i v závěrečné části práce, ač dle mého názoru se spojení problematiky výchovy s eschatologií nabízí.

Co se týče jazykové stránky práce, je možno konstatovat, že v práci se objevuje minimální množství chyb. Dále je nutno ocenit značnou část autorova výkladu filosofické problematiky, autor prokazuje jak své znalosti, tak schopnost formulovat své myšlenky. Práce obsahuje

logický řád výkladu. Jedna věc ale je přece jen dle mého soudu na závadu, a to je v některých případech se objevující jakási tezovitost a zkratkovitá popisnost. To se týká v první řadě závěru celé práce, ten je složen v podstatě z tezí shrnujících Jaspersovo pojetí eschatologie spolu s autorským výkladem.

Celkově přes dílčí připomínky považuji předkládanou práci za hodnotný příspěvek nejen k problematice interpretace Jaspersova učení, ale i jako příspěvek k rozvíjení podnětů v Jaspersových názorech obsažených, s tím že se autor zaměřil na problematiku eschatologie. Práci doporučuji o obhajobě.

V Plzni, 11. května 2015

PhDr. Stanislav Stark, CSc.

Katedra filosofie FF ZČU Plzeň